

gods og træde i fuld Besiddelse deraf, naar det bliver fæstledigt. Jeg siger efter mine Erfaringer, thi jeg har havt Leilighed til at gjøre saadanne, medens jeg i en Række af 15 Aar fungerede ved Hovedlandeveienes Bestyrelse i Sjælland. Der foresaldt det nemlig ofte, at man til Veianlæg eller til Materialier til Veiene maatte expropriere Jord, som var bortfæstet, altsaa var Fæstegods. Hvorledes har man sig nu ad med Fordelingen af Erstatningen herfor? Den for den afgivne Jord beregnede Erstatningssum blev tilkjendt Godseieren alene, kun med Forpligtelse for denne at betale 4 pCt. Rente deraf til Fæstere, saalænge Fæstet vedvarede. Herved blev det altsaa tydeligt udtalt, at Godseieren af det Offentlige blev anset som den virkelige Eier af sit Gods. Naar altsaa ved offentlige Forretninger denne Eiendomsret upaataalt er bleven stadfæstet, er det ikke at undres over, at private Mænd, naar de handle om saadant Gods, ere gaede ud fra den samme Forudsætning, og derfor gjentager jeg: kommer der en Lov ud, som reducerer Godsernes Værdi med $\frac{1}{3}$, saa begaaer man Uret mod Ufkyldige, som have handlet i god Tro til bestaaende Retsforhold. — Jeg kan derfor ikke tage imod denne Lov i sin Heelhed og navnlig ikke mod § 10. Som man vil see af mine tilbagetagne Vædringsforslag var det ogsaa min Tanke at udskyde Virkningen af denne Paragraph, til efter indtraadt Fæstledighed.

Jeg har ganske vist ikke gjort mig nogen Illusion om, at mine Forslag, selv om de vare komne frem, vilde være blevene vedtagne, og da de tilmed stødte paa praktiske Banffeligheder, idet de efter den ærede Formands Formening ikke kunne indlemmes saaledes i Loven, at Redactionen af denne overensstemmende med Lovforslaget og de øvrige Vædringer blev mulig, har jeg taget dem tilbage, idet jeg dog forbeholder mig at stille dem paany til 3die Behandling, saafremt der under Discussionen skulde vise sig nogen Sympathi for deres Vedtagelse. Jeg tvivler imidlertid meget herom, og bekræfter min Tvivl sig, agter jeg ikke at stille dem. Til Slutning maa jeg bestemt erklære, hvad jeg ogsaa forleden Dag udtalte, at jeg

meget onsker Fæstegodsrets Overgang til Selveien- dom, og kunde jeg endog være med til, at dette skeer ved en Ewangslov, men hertil maa jeg rigtig nok sige, at hvorledes man end bærer sig ad, saa maa det overensstemmende med Grundlovens § 82 skee mod fuld Erstatning. — Nu forekommer det mig, at det Forslag, som det ærede Medlem for Viborg (Bregendahl) har stillet, virkelig fyldestgjør denne Tanke, og jeg er derfor tilbøielig til at stemme for dette Forslag, som jeg — hvis det maa være mig tilladt at have nogen Mening derom — ikke finder uforsaaeligt.

Indenrigsministeren: Det er ikke blot Afstemningen igaar, men ogsaa navnlig de Forslag, der nu ere stillede under Forhandling, der som sagt have berøvet mig Haabet om, at der kan komme et virkeligt Lovresultat ud af denne Forhandling. Jeg kunde altsaa for saavidt fatte mig meget kort overfor de enkelte Forslag, men overfor det Princip, som navnlig er gjort gjældende i nogle af dem, finder jeg det dog nødvendigt fra min Side at udtale mig og at maatte lægge Beslag paa det ærede Things Opmærksomhed for nogle Dieblf. Jeg skal da først om Vædringsforslaget under Nr. 12, som er stillet af Udvalget til § 6, udtale, at det jo tilbeels er efter Foranledning af mig, at det er stillet, og forsaavidt der altsaa ikke var kommet noget Iderligere til, kunde jeg ikke Andet end erklære mig tilfreds med, at Udvalget i dette Stykke har taget Hensyn til mine Bemærkninger. Jeg tilstaaer forøvrigt, at selv affattet efter dette Forslag, forekommer Paragraphen mig ikke at høre hjemme i denne Lov, og dernæst synes Forslaget at være temmelig ufkyldigt; men naar man nu vedtager den nye § 10, faaer Vædringsforslaget derved en ganske anden Betydning, og saa fremkommer altsaa det Spørgsmaal: hvad skal man da gjøre ved de Gaarde, hvor der er Esterladte efter Fæsterne, men disse ikke kunne eller ville kjøbe? Da der slet ikke var Tale om den nye § 10, stod den Udvei aaben, at Gaarden kunde fæstes bort igjen, men nu vil Godseieren ikke kunne fæste den bort igjen, uden at underkaste sig Bøden efter § 10, og denne Bestem-